

Isala opent vondelingenkamer: 'een *second best-oplossing*'

Binnenkort opent Isala in Zwolle als eerste ziekenhuis in Nederland een vondelingenkamer van Stichting Beschermd Wieg. Initiatiefnemer gynaecoloog Harm de Haan hoopt dat de kamer nooit gebruikt hoeft te worden.

Gynaecoloog Harm de Haan: 'Het gaat primair om het recht te mogen leven.'

Een meter of tien naast de grote draaideuren van de centrale hal van Isala in Zwolle is een minder opvallende ingang voor invaliden. In het halletje tussen de twee automatische schuifdeuren wordt binnenkort gebouwd aan de eerste vondelingenkamer van Stichting Beschermd Wieg in een ziekenhuis in Nederland. Gynaecoloog Harm de Haan is er trots op dat er op zijn initiatief een vondelingenkamer in zijn ziekenhuis komt. 'Maar ik hoop dat hij nooit gebruikt hoeft te worden.' Over de plek van de vondelingenkamer is volgens De Haan lang overleg gevoerd. Moet de ingang van het kamertje buiten zijn? Ergens in een verlaten, donkere hoek van het gebouw? Of liever op een plek waar veel mensen rondlopen en waar het niet zo opvalt als iemand wat aan het ronddolen is? De Haan: 'De ervaringen met de *Babyklappe* in Duitsland, waar er veel zijn, is dat het beter is om ze te plaatsen op een drukker plek, waar iemand min of meer verdwijnt in de massa. Er worden meer baby's overdag achtergelaten in de *Babyklappe* dan 's nachts.'

Inkeer

De vondelingenkamer in Isala wordt nadrukkelijk geen babyluikje, zoals in Duitsland, zegt De Haan. 'Het is een kamertje van ongeveer 1,5 bij 3 meter, waar de moeder naar binnen kan gaan. Er staat een ledikantje, een tafeltje en een stoel. De moeder kan ervoor kiezen het kindje meteen achter te laten, ze kan afscheid nemen en eventueel kan ze de envelop met een uniek puzzelstukje meenemen. Daarmee kan ze aantonen dat ze de moeder is, voor als ze zich binnen zes maanden bedenkt. Dan is de baby nog niet officieel afgestaan ter adoptie. Als ze vertrekt, gaat de deur achter haar op slot. Alleen iemand die de speciale sleutel heeft kan dan naar binnen, waarna het kindje verzorgd kan worden en uiteindelijk wordt overgedragen aan de kinderscherming en jeugdzorg. Maar waar we eigenlijk op hopen is dat de moeder even rustig gaat zitten, tot inkeer komt en de groene knop in de kamer gebruikt. Daarmee komt ze onmiddellijk in contact

met iemand van de afdeling Verloskunde of met hulpverleners van de afdeling Maatschappelijk werk. Dan kan de moeder medische hulp krijgen en kunnen we samen op zoek gaan naar betere oplossingen dan het wanhopig achterlaten van de baby. We hopen echt dat de moeder die laatste kans grijpt. Bij de *Babyklappen* in Duitsland en in andere landen is hulp vragen niet mogelijk, daarin is Stichting Beschermd Wieg voorloper.'

Maatschappelijk verantwoordelijk

De Haan is voorzitter van de vakgroep Verloskunde en Gynaecologie in Isala en zette vanuit die functie het openen van de vondelingenkamer op de agenda binnen het ziekenhuis. De Haan: 'Isala heeft het Vrouw-kindcentrum als speerpunt benoemd en hierin zijn we bezig met het ontwikkelen van allerlei vooruitstrevende plannen: ivf/ICSI-behandelingen, een obstetrische high care en een neonatale intensive care, met mooie verloskamers en allerlei hightechontwikkelingen. Het faciliteren van een vondelingenkamertje – Beschermd Wieg bouwt het en richt het in – is zo eenvoudig en toch wordt

er binnen ziekenhuizen nog niets mee gedaan. Ik vind dat wij als ziekenhuis een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben baby's en hun moeders te beschermen.'

De Zwolse gynaecoloog vindt dat ieder redelijk groot ziekenhuis in Nederland een vondelingenkamer zou moeten hebben. De Haan: 'Ieder jaar worden er in Nederland ongeveer zes dode baby's gevonden en twee levende. Ik denk dat dat slechts het topje van de ijsberg is. Hoeveel baby's worden nooit teruggevonden? Er is, denk ik, veel te winnen met eenvoudige oplossingen. Stel dat er in vijftig Nederlandse ziekenhuizen een vondelingenkamer zou zijn. Een radeloze moeder kan dan desnoods naar een ziekenhuis in een andere stad gaan, zodat ze niet snel een bekende zal tegenkomen. De vondelingenkamer is een *second best*-oplossing; nóg liever zou ik willen dat de drempel voor het vragen van hulp tijdens de zwangerschap lager zou worden voor meisjes en vrouwen die zich in een onveilige situatie bevinden. Ik zou willen voorkomen dat ze onder primitieve omstandigheden, zonder begeleiding, bevallen. Ik zou wensen dat anoniem bevallen in Nederland mogelijk wordt, omdat het voor sommige zwangeren al heel bedreigend is om ergens een naam achter te moeten laten. Vrouwen zouden gewoon in het ziekenhuis moeten kunnen bevallen zonder angst verraden te worden door formaliteiten.'

Strafbaar

Een kind te vondeling leggen – ook in een veilige omgeving, zoals in een vondelingenkamer – is in Nederland strafbaar. Ook het meewerken aan het te vondeling leggen van een baby is verboden. De vier vondelingenkamers die tot nu toe bij vrijwilligers thuis werden gerealiseerd, worden vooralsnog gedoogd door de officier van justitie. Tot nu toe is er nog geen enkele baby in een van de kamers achtergelaten. De Haan: 'Ik verwacht zelf geen problemen wat betreft de strafbaarheid en als er toch een aanklacht komt als er een baby is achtergelaten, dan moet dat maar zo zijn. Ik vind dat het bescher-

'Ik zou wensen dat anoniem bevallen mogelijk wordt'

men van een kind, voorkomen dat het ergens buiten in het donker, in de bossen wordt achtergelaten – of erger – een nobel iets is. Het gaat primair om het recht te mogen leven, het recht van een kind om te weten wie de ouders zijn, vind ik van secundair belang.'

De Haan stelt dat de anonimiteit van de moeder die het kind te vondeling legt, altijd gewaarborgd zal zijn in het ziekenhuis. 'In de hal en buiten voor het gebouw hangen natuurlijk bewakingscamera's, dus in principe wordt iedereen die het ziekenhuis betreedt gefilmd. Die beelden worden na een aantal uren automatisch verwijderd. Wij gaan die beelden niet opvragen en we gaan ze zeker niet prijsgeven aan de instanties. Ik vind het schandelijk dat de politie in een aflevering van Opsporing Verzocht beelden laat zien van een persoon die een kind te vondeling legt in Breda. De persoon die dat doet is in paniek, doet dat niet voor niets, is radeloos. Zo'n aflevering wordt massaal bekeken uit sensatiezucht. Maar wat zijn de gevolgen voor zo'n moeder als ze wordt herkend door degenen voor wie ze de zwangerschap juist probeerde te verbergen? ■

Bij het ter perse gaan van dit nummer van Medisch Contact was nog niet bekend of de raad van toezicht van Isala haar goedkeuring heeft verleend aan het instellen van de vondelingenkamer. Besluitvorming hierover vond plaats dinsdagavond 3 november.

web

Eerdere MC-artikelen over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/ artikelen. Hier vindt u ook een verwijzing naar de recente 2Doc over de vondelingenkamers van Beschermd Wieg, de *Babyklappen* in Duitsland en inmiddels volwassen vondelingen.

BESCHERMD WIEG

Beschermd Wieg is opgericht in 2014 en opende sindsdien vier vondelingenkamers bij vrijwilligers thuis. De organisatie hoopt met de kamers te voorkomen dat een moeder haar kind op een onverantwoorde plek achterlaat of doodt. De stichting is ook telefonisch en via chat bereikbaar voor zwangere meisjes en vrouwen. Tot nu toe kregen ze 69 hulpvragen, waarbij dertien keer een zwangerschap geheim werd gehouden. Geregeld was er sprake van zwangerschappen na incest, schaamte over leeftijd, angst voor eerwraak of andere cultuurgerelateerde problemen. Sinds maart 2015 pleit Beschermd Wieg voor het mogelijk maken van anoniem bevallen in Nederlandse ziekenhuizen.